

Utrikesdepartementet
Europakorrespondentenheten

Rådet för utrikes frågor (utveckling) den 18 maj 2026

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Aktuella frågor

Inga övriga/aktuella frågor är aviserade av EU:s höga representant.

4. Framtiden för EU:s yttre åtgärder i ljuset av den geopolitiska utvecklingen

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera framtiden för EU:s yttre åtgärder efter 2027, i ljuset av EU:s långtidsbudget (Multiannual Financial Framework, MFF) för 2028 – 2034, inklusive instrumentet Europa i världen (Global Europe Instrument).

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen verkar för att stärka EU som en global och politisk aktör. Regeringen ställer sig därför positiv till ansatsen för Instrumentet Europa i världen i EU:s kommande långtidsbudget för 2028 – 2034. Instrumentet föreslås utgöra EU:s huvudsakliga verktyg för yttre åtgärder och omfattar

bland annat utvecklingssamarbete, internationella partnerskap, föranslutningsstöd och humanitärt bistånd. Det nya instrumentet är tänkt att vara mer sammanhängande och mer flexibelt.

Den föränderliga värld som vi nu lever i kräver bättre beredskap och ökad flexibilitet. Regeringen verkar därför för att EU:s arbete genom instrumentet ska bli mer strategiskt och effektivt och att styrningen av instrumentet blir ändamålsenlig. Rådet och medlemsstaterna behöver ha inflytande över den strategiska styrningen och uppföljningen medan den Europeiska kommissionen svarar för detaljstyrning och ett effektivt genomförande.

Regeringen stödjer ett bättre fokus i EU:s prioriteringar och evidensbaserade åtgärder. Det bör vara kärnfullt och skapa förutsättningar för ägarskap hos partner- och mottagarländer. Regeringen verkar för att stärka synergier mellan EU:s utvecklingssamarbete och handel, respektive migration. Regeringen verkar för att värna EU:s grundläggande principer och värdegrunder samt strategiska intressen.

Regeringens budgetrestriktiva linje ligger fast. Regeringen verkar för att storlek och sammansättning av Ukrainastödet anpassas efter Ukrainas särskilda och omfattande behov och att en större del än vad kommissionen har föreslagit ska allokeras till stöd för Ukraina.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: EU:s nästa långtidsbudget (MFF) behandlades vid EU-nämndens sammanträde den 22 april inför ett informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 23–24 april 2026. Instrumentet Europa i världen i MFF har presenterats i Utrikesutskottet den 27 november 2025. EU:s yttre åtgärder efter 2027 inklusive Instrumentet Europa i världen i MFF har därutöver inte tidigare behandlats i riksdagen.

Faktapromemoria:

FPM 2025/26:20 Förordning om instrumentet Europa i världen

5. Global Gateways roll i EU:s yttre åtgärder

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa.

Diskussionens innehåll

Rådet förväntas diskutera hur EU kan säkerställa att Global Gateway-strategin levererar på partnerländernas behov samtidigt som EU:s långsiktiga strategiska intressen tillvaratas. Diskussionen förväntas även beröra hur en tydligare politisk styrning kan utövas, inklusive hur Global Gateway Board bäst kan användas för strategisk politisk vägledning.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen ser EU:s partnerskap med tredje länder som en central del av unionens externa politik. Global Gateway utgör i detta sammanhang ett verktyg bland flera för att främja långsiktiga, ömsesidigt fördelaktiga partnerskap som bidrar till hållbar ekonomisk utveckling, grön och digital omställning, demokratisk utveckling och inkluderande institutioner, ökad respekt för mänskliga rättigheter och jämställdhet samt stabilitet i både partnerländer och i EU.

Regeringen framhåller vikten av att Global Gateway ger resultat i form av ekonomisk utveckling, jobbskapande samt bidrar till ökad handel och investeringar med partnerländer. Genomförandet bör vara effektivt och uppföljningen bidra till samstämmighet mellan EU:s bredare externa politik och andra politikområden.

Regeringen betonar vidare behovet av att EU:s och medlemsstaternas samlade verktygslåda används strategiskt för att stödja partnerskapen, inklusive genom ändamålsenliga finansiella instrument och förutsättningar för ett ökat privat sektorengagemang. EU:s möjligheter i relation till tredje länder behöver maximeras genom strategisk användning av utvecklingssamarbete som del av utrikespolitiken och som stöd till bredare partnerskap.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Global Gateway-strategin har inte tidigare behandlats i riksdagen, men berörs löpande under andra dagordningspunkter på rådets möten.

6. Påverkan av kriget i Iran på utveckling globalt

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa.

Diskussionens innehåll

Rådet förväntas diskutera påverkan av kriget i Iran på utveckling globalt, med särskilt fokus på situationen för världens fattigaste länder och hur EU tillsammans med andra kan bistå.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen ser mycket allvarligt på den fördjupade globala kris som kriget i Iran riskerar att ge upphov till. Det är av stor vikt att EU bidrar till att mildra de negativa konsekvenserna – mest akut de humanitära – för världens fattigaste av en alltmer instabil omvärld genom ett effektivt och samordnat utnyttjande av unionens omfattande bistånd, inklusive det humanitära. Samtidigt är det avgörande att EU, i nära samarbete med internationella partners, verkar för att Hormuzundet hålls öppet för att bidra till att energimarknaderna kan stabiliseras och att tillgången till konstgödsel kan säkerställas, i syfte att motverka ytterligare globala pris- och försörjningschocker, som också drabbar tillväxten i de minst utvecklade länderna med ökad fattigdom som följd.

Energikrisen som har utlösts av kriget i Iran har tydliggjort många utvecklingsländers sårbarhet till följd av deras beroende av fossila bränslen. I takt med att länder nu omprövar sina energikällor bör EU vara engagerat och tydligt lyfta hur unionens stöd- och finansieringsmekanismer kan bidra till att underlätta utvecklingsländernas gröna omställning.

Sverige är en av de största givarna av kärnstöd till flera av de viktigaste humanitära aktörerna. Sida har nyligen presenterat en omfattande humanitär biståndsallokering om 2,7 miljarder kronor för 2026. Det är angeläget att

även medlemsstaterna och kommissionen tar motsvarande ansvar. I en oförutsägbar situation som denna möjliggör kärnstöd till organisationer att agera snabbt och fördela resurser dit behoven är som störst. Genom att skala upp och samordna humanitärt bistånd via EU-budgetens instrument samt genom ett nära samarbete med FN och andra internationella organisationer kan EU bidra till att möta ökade behov av livsmedel, skydd och grundläggande samhällsservice i världens mest utsatta länder.

Även om konflikterna i Mellanöstern hittills inte har lett till omedelbara migrationsströmmar mot EU, understryker regeringen vikten av fortsatt hög vaksamhet och nödvändig beredskap, baserad på de verktyg och den politik som EU har utvecklat under de senaste åren. Ökade humanitära utmaningar i världens utvecklingsländer riskerar att påverka migrationstrycket mot Europa.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Situationen i Mellanöstern väntas behandlas vid EU-nämndens sammanträde den 8 maj inför rådet för utrikes frågor den 11 maj 2026. Det geopolitiska läget med situationen i Mellanöstern i centrum behandlades vid EU-nämndens sammanträde den 22 april inför informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 23–24 april 2026. Frågan om Iran-krigets konsekvenser på utvecklingen globalt har därutöver inte tidigare behandlats i riksdagen.